

Aan: Board
Van: Marc Van den Bosch
Telefoon: +32 2 500 85 85
Mail: marc.vandenbosch@febeg.be
Datum: April 10, 2020

Onderwerp: COVID-19 impact op energiesector

Executive summary

De energiesector wordt beschouwd als een cruciale sector in deze crisisperiode. De ondernemingen leveren maximale inspanningen om de bevoorradingszekerheid veilig te stellen.

De marktomstandigheden als gevolg van de Corona-crisis wijzigen abrupt en zenden een schokgolf door de energiesector: belangrijke daling van de vraag, enorme daling van de groothandelsprijzen, drastische stijging van onbetaalde facturen, stilvallen van business development en diensten. De energiesector vraagt dan ook aan de overheden om maatregelen te treffen om de situatie van de leveranciers veilig te stellen en zeker geen bijkomende maatregelen te treffen die de situatie voor de leveranciers nog verergeren, zodat ze hun cruciale rol kunnen blijven spelen en na deze crisis voldoende veerkracht overhouden om verder in te kunnen zetten op de broodnodige energietransitie.

Op vandaag dragen leveranciers het risico's van onbetaalde facturen op alle onderdelen van de factuur (energie, nettarieven, taxen en heffingen). 70% van de energiefactuur heeft te maken met gereguleerde en gereguleerde bedragen die slaan op distributie- en transportkosten (nettarieven inclusief ODV's) en allerlei taxen en heffingen ten gunste van de overheid. Daarom stelt FEBEG concreet voor om het risico van onbetaalde facturen te spreiden over gehele waarde ketting: de leveranciers dragen het risico voor het luik energie, de netbeheerders dragen het risico op de nettarieven en de overheden het risico op de taxen, heffingen en andere overheidsverplichtingen (bv. groenestroomcertificaten).

Ten onrechte wordt soms beschouwd dat de sector weinig geïmpacteerd wordt door de crisis, niets is minder waar. In onderstaande nota gaan we dieper in op de gevolgen van de crisis voor de sector.

A. De marktevolutie als gevolg van de Corona-crisis is abrupt en zendt een schokgolf door de sector. Samenvattend kunnen we het volgende stellen:

Vraag

- Het verbruik van elektriciteit in België is met 19 à 28% gedaald (cijfers Elia).
- Voor aardgas werd eenzelfde evolutie opgetekend. Het gasverbruik bij industriële klanten daalde met 11-15 % (cijfers Fluxys).

Productievolume

- De elektriciteitsproductie wordt hierdoor zwaar geïmpacteerd. De productie van de gascentrales is ongeveer met de helft verminderd.
- De productie van hernieuwbare energie wordt minder beïnvloed, maar de meeste nieuwbouwprojecten liggen stil wat op termijn belangrijke financiële gevolgen heeft.

Prijzen

- De prijzen op de groothandelsmarkten voor elektriciteit zijn sterk gedaald. Daardoor is de impact hoger dan 16-25%, vermits de geproduceerde volumes aan veel lagere prijzen verkocht worden.
- Door het lager verbruik moeten de overtollige, in het verleden reeds aangekochte energievolumes, met verlies terug op de markt verkocht worden.

Kredietrisico

- De risico's op onbetaalde facturen nemen snel toe. De voorbije jaren bedroegen de onbetaalde facturen voor de sector rond de 85miljoen €. Dit stijgt snel. We verwachten een stijging van 50 tot 100%.

Overige

- Door de lagere groothandelsprijzen zullen residentiële klanten mogelijks massaal overschakelen op goedkopere contracten vanaf april. Residentiële klanten kunnen immers op elk moment uit hun contract stappen (mits een opzegtermijn van 1 maand). Hierdoor is er een bijkomende financiële impact die nog niet kan ingeschat worden.
- Op vlak van energiediensten is er een daling vast te stellen van 50 tot meer dan 80%.

B. De leveranciers staan bovendien in **rechtstreeks contact** met de klanten waardoor ze deze crisis duidelijk voelen. Een aanzienlijk aantal residentiële, maar ook professionele klanten dient geholpen te worden met aangepaste betalingskalenders, afbetaalplannen, en het aanpassen van de voorschotfacturen aan het tijdelijk verminderde verbruik.

C. Een bijkomend risico tenslotte zijn de federale en regionale **overheden** die maatregelen wensen te nemen om de klanten te ontlasten waarbij de lasten doorgeschoven worden naar de commerciële bedrijven. Concreet denken we aan het niet afsluiten in geval van wanbetaling, het niet plaatsen van budgetmeters en die dus desgevallend blijvende zullen beleverd worden door de commerciële leverancier, e.d,...) hierdoor dreigen de wanbetalingen sterk te stijgen en lopen de financiële risico's op.

D. De elementen komen bovenop de **reeds slechte situatie van de energiebedrijven** in België. Volgens een analyse van Arthur D. Little daalde de EBIT-marge van de Belgische leveranciers van -1.14% (2015) naar -9,81% (2018). Deze cijfers bevestigen eerdere Febeg analyses.

E. De leveranciers vragen dan ook aan de overheden om maatregelen te treffen om de situatie van de leveranciers veilig te stellen. Febeg stelt dan ook voor dat iedereen zijn eigen risico op onbetaalde facturen draagt. De leveranciers dragen het risico's voor het luik energie, de

netbeheerders dragen het risico op de nettarieven en de overheden het risico op de taxen, heffingen en andere overheidsverplichtingen (bv. groenestroomcertificaten).

1. Productie

a. Geproduceerde elektriciteit

Thermische productie:

De gascentrales hebben ongeveer 50% minder geproduceerd sinds begin deze maand. Voor de start van de corona maatregelen bedroeg het gemiddeld ontwikkeld vermogen van de gascentrales ongeveer 2487MW; dit is teruggevallen tot 1264 MW gemiddeld (vanaf 18/3). In de periode 1-16 maart bedroeg de bijdrage van wind op het elia net gemiddeld 985MW de tweede helft van maart was dat slechts 764MW. De oorzaak van de daling van de gascentrales is dus niet de gestegen windproductie. Deze daling betekent een productieverlies van 29,4 GWh/dag. Indien we uitgaan van een periode tot 19/4 zal het productieverlies ongeveer 1 TWh bedragen. Als de maatregelen verlengd worden tot 1 mei is dat ongeveer 1,3TWh. De waarde van de verloren productie ramen we op ongeveer 45 – 60 miljoen euro voor de periode van de maatregelen.

Men kan niet verwachten dat het volume onmiddellijk terug op peil zal zijn na het versoepelen van de maatregelen. Eerder kan een geleidelijke normalisatie van de situatie verwacht worden. Als we een scenario nemen dat het verloren volume iedere maand met 30% afneemt tot het einde van het jaar bedraagt het verloren volume 1,9 TWh met een waarde van naar schatting 86,87Miljoen € (45€/MWh, waarde voor de crisis).

Hernieuwbare productie:

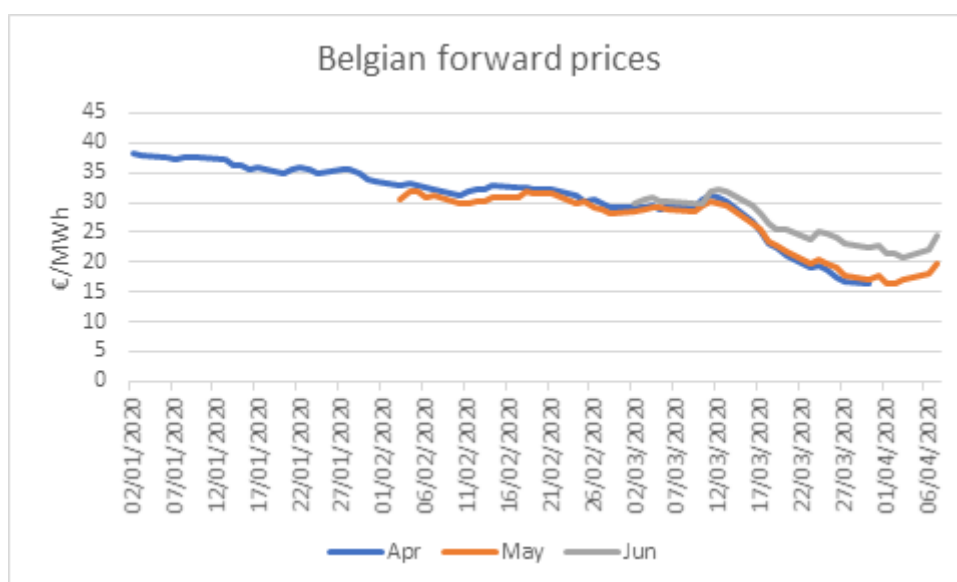
Er is een beperkte impact op dit ogenblik voor zon en wind, maar nieuwbouwprojecten liggen stil. Dit betekent dat bepaalde deadlines misschien niet zullen gehaald worden. Hierdoor zal dus de prefinanciering van de projecten verhogen en is er ook een risico dat bepaalde steun lager zal zijn dan gepland vermits sommige steunhoogtes gekoppeld zijn aan deadlines. Voor offshore wind kan vertraging in de oplevering van de windparken die nu gebouwd worden, een invloed hebben op de datum van oplevering. Hierdoor zal bijkomende financiering noodzakelijk zijn om deze periode te overbruggen. De gewaarborgde LCOE is beperkt tot maximaal 17 jaar startend op 1/1/21. In geval van een vertraging na deze datum zal er tevens invloed zijn op het rendement van deze projecten.

b. Prijseffect

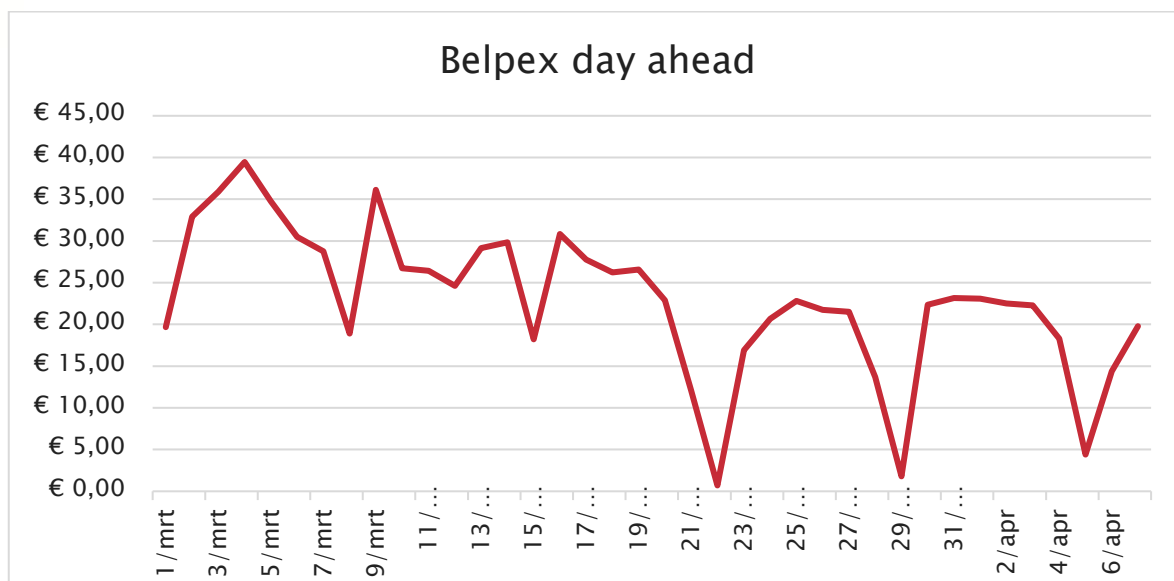
De volumes die wel geproduceerd worden, worden verkocht aan lagere prijzen op de groothandelsmarkten. De prijs op de groothandelsmarkten is heel erg gezakt, er zijn zelfs periodes geweest met negatieve prijzen.

De maandgemiddelde **Endex** prijs voor maart 2020 is ongeveer 10€/MWh lager dan het gemiddelde in de periode 2010 –2019. De daling is nog hoger voor de volgende maanden.

€/MWh	2020	Gemiddelde 2010 -2019
januari	€ 53,70	€ 58,76
februari	€ 46,73	€ 53,90
maart	€ 35,49	€ 44,58
april	€ 30,54	€ 40,73
mei	€ 18	€ 38,96
juni	€ 22	€ 41,03
juli	€ 26	€ 39,68

Ook de **Belpex day ahead** prijs is sterk gedaald sinds het begin van de crisis, van 28,9€/MWh (gemiddeld voor 1–16 maart) tot 18,4 (gemiddeld voor 17 maart – 7 april)

Bovendien is de elektriciteitsprijs scherper gedaald dan de gasprijs, wat een bijkomend negatief effect heeft op de marge van de centrales “clean spark spread¹” voor de volumes die nog geproduceerd worden.

De producenten hernieuwbare energie worden sterk getroffen door de periodes met negatieve prijzen.

De totale impact is dus veel groter dan de 19–28% volumedaling voor elektriciteit IN België, vermits de wel geproduceerde volumes aan veel lagere prijzen verkocht worden.

Dit effect zal verder oplopen de volgende jaren. Nu wordt er immers reeds elektriciteit verkocht voor de volgende 3 jaar op de beurzen. Hoe verder in de tijd hoe kleiner de impact is, maar ook hoe kleiner de volumes die nu reeds verkocht worden. Per MWh die nu verkocht wordt voor het jaar 2021 is er een ‘minderinkomst’ van 4,1€.

Jaar	Prijs €/MWh 3/4/2020	Hoogste prijs dit jaar €/MWh	Laagste prijs dit jaar €/MWh	Vershil actueel t.a.v. jaar gemiddelde €/MWh
2021	35,7	45,81	33,74	4,1
2022	39,2	47,39	36,93	3,0
2023	40,7	48,21	38,37	2,6

Voor een gascentrale van bv 400MW waarvan de productie van 1000h zou verkocht worden de volgende jaren, betekent dit respectievelijk een minderinkomst van ongeveer 1,3 (2021) 0,95 (2022) en 0,83 (2023) miljoen €.

¹ clean spark spreads are indicative prices giving the difference between the combined cost of gas and emissions, and the equivalent price of electricity

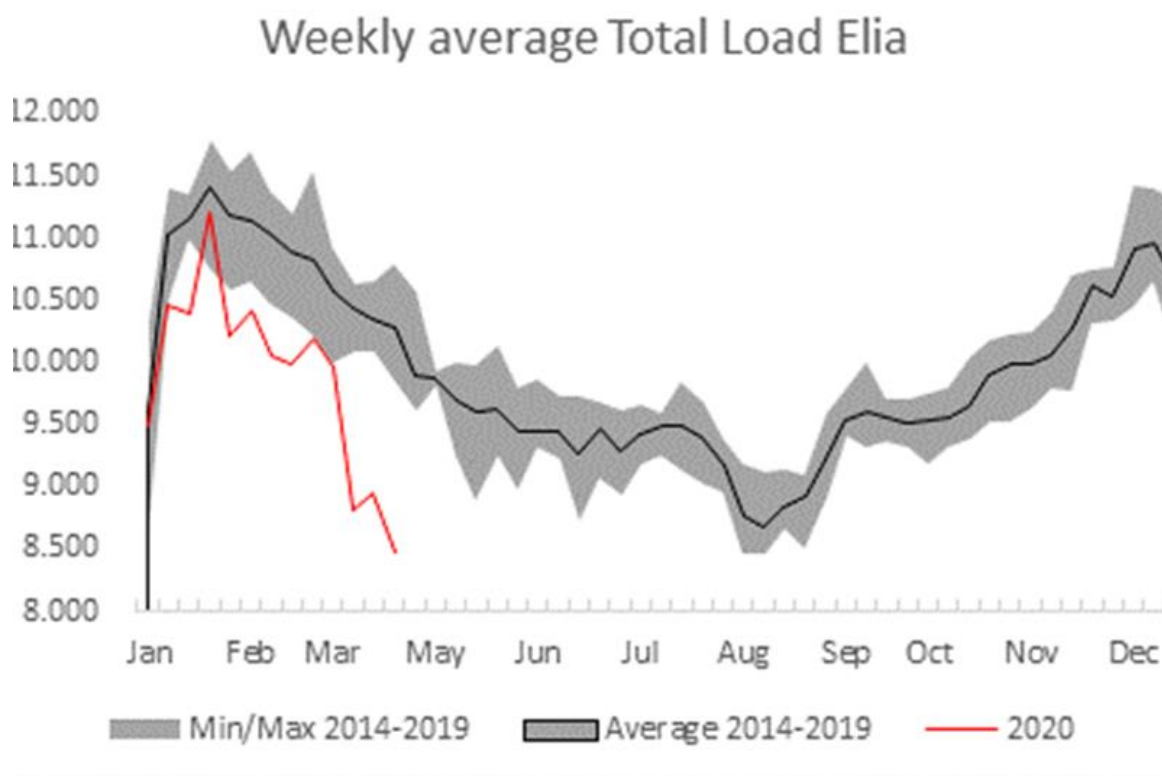
2. Verkoopsactiviteiten B2B en B2C

a. Belasting Elia-net

De belasting van het Elia-net is een goede indicator van de hoeveelheid elektriciteit afgenomen door de klanten.

kw	vóór 16/3	vanaf 16/3	daling
maandagen	9 147 591	7 422 028	19%
dinsdagen	9 148 766	7 192 629	21%
woensdagen	9 389 781	7 040 347	25%
donderdagen	9 342 391	7 226 785	23%
vrijdagen	9 234 488	7 207 646	22%
zaterdagen	8 203 369	5 891 104	28%
zondagen	7 710 952	5 600 339	27%

In bovenstaande tabel hebben we een vergelijking gemaakt van de gemiddelde belasting van het net voor de verschillende dagen van de week vóór en na 16 maart. Het elektriciteitsverbruik (belasting van het Elia-net) is met 19 tot 28% afgenomen, d.w.z. dat er ook veel minder geproduceerd werd.

b. Gasverbruik cfr. cijfers Fluxys

Volgens een analyse van de cijfers van Fluxys komen we aan volgende cijfers voor de verbruiken op het aardgasnet.

- Industrie: -11% tot -15%
- Afname DNB net (gezinnen, kmo's, prof. klanten): -23% tot -26%
- Gascentrales: -27% tot -35%
- Totale afname: -20% tot -24%

De daling in het verbruik van de gascentrales is minder sterk dan de observatie qua daling productie van de gascentrales op het Elia-net. Dit is mogelijk te verklaren omdat er meer piekeenheden ingezet worden dan STEG's, wegens de gedaalde vraag in plaats van de STEGS, en omdat er meer start en stops zijn en STEGS draaien op minimale volumes en dus aan een suboptimaal rendement.

c. Verbruiken op de distributienetten: Sibelga voor Brussel

Voorlopig hebben we enkel precieze cijfers over het verbruik op de netten van Sibelga in Brussel. Dit geeft wel een bijkomende indicatie over de effecten.

Voor wat elektriciteit betreft, blijkt uit een verdere analyse dat het verbruik van de huishoudelijke gebruikers sinds begin maart ruw geschat met 8 procent is gedaald. De daling van het verbruik bij de industriële en professionele klanten op het distributienet situeert zich ruw geschat tussen 7 procent en 43 procent tegenover begin maart, afhankelijk van de activiteitssector. De restaurants en hotels tekenen de hoogste geschatte daling van 43 procent op, gevolgd door de administratieve diensten en de kunst- en recreatiesector waar een daling van 33 procent genoteerd wordt.

De impact van de coronacrisis op het aardgasverbruik op het distributienet laat zich ook al voelen. Op basis van de afnames van de belangrijkste Brusselse tertiaire en industriële klanten ziet Sibelga dat het verplicht thuisblijven, naargelang de activiteiten, voor een daling van 10 procent tot 60 procent zorgt tegenover begin maart.

d. Impact op de omzet en de marge

De impact van deze lagere volumes wordt versterkt door de lagere marktprijzen.

- Voor B2B klanten zijn het voornamelijk de volumerisico's die belangrijk zijn. In de B2C markt zijn er klanten met vaste en variabele prijzen. Klanten met variabele prijscontracten zullen dalende facturen krijgen. Klanten met maandelijkse of driemaandelijks indexering (forward en spot) zullen het effect al zien vanaf april. Dit heeft een belangrijk positief effect op hun eindafrekening. We verwachten dat veel klanten met contracten met vaste prijzen zullen overschakelen naar formules gebaseerd op nieuwe groothandelsprijzen vanaf april.

- De huidige situatie is een illustratie van hoe asymmetrisch het huidige systeem is. Residentiële klanten, zelfstandigen en kleine KMO's (met een verbruik minder dan 50 MWh voor elektriciteit en 100 MWh voor gas) kunnen immers maandelijks zonder kosten overschakelen naar een andere energieleverancier of een gunstiger contract bij eenzelfde leverancier. Leveranciers moeten reeds aangekochte volumes terug verkopen in de (ingestorte) markt. Bij een stijgende markt daarentegen is de klant beschermd door een vaste prijs. Dit zal voor de leveranciers een negatieve invloed hebben op de marge gedurende de volgende jaren.

e. Terug verkopen van gehedgde volumes

Leveranciers kopen op voorhand volumes in om hun klanten te kunnen bevoorraden. Dit hebben ze ook gedaan voor de periode maart, april mei 2020 en verder op het jaar. Dit is nodig om de klanten bv. een vaste prijs te kunnen waarborgen. Door het sterk dalende verbruik moeten de overtollige volumes- rekening houdend met de dalende prijzen op de markten (zie illustratie van de gedaalde prijzen hoger in de nota punt b) – met verlies terug op de groothandelsmarkt worden verkocht. De exacte impact kunnen we momenteel nog niet inschatten, maar is heel belangrijk.

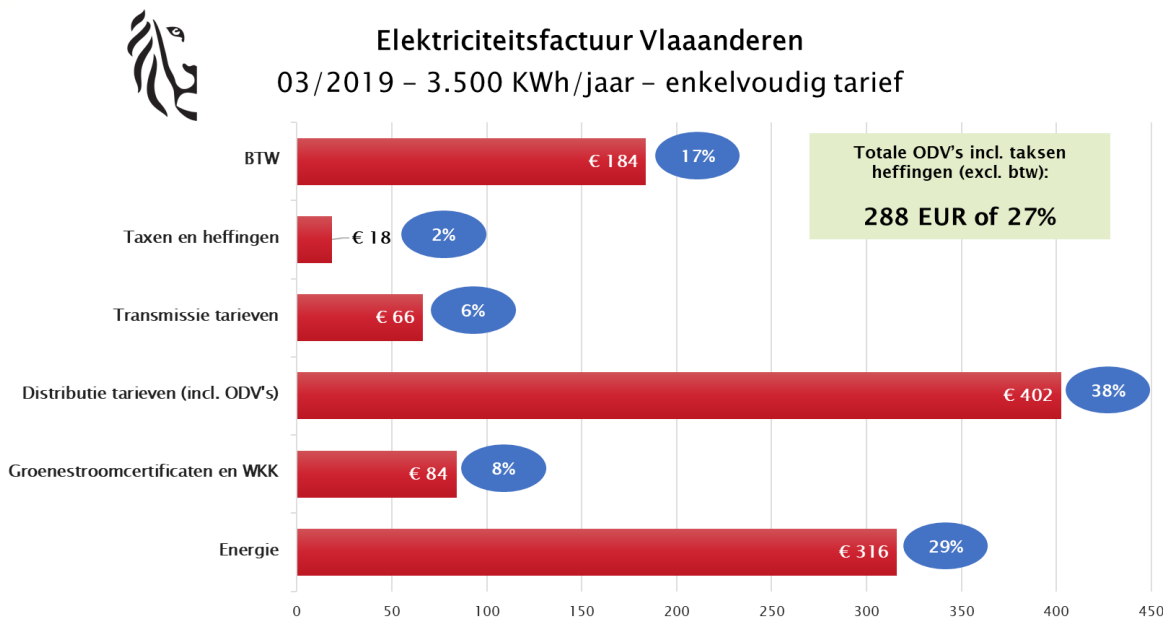
f. Risico op onbetaalde facturen

De onbetaalde facturen zijn volledig ten laste van de commerciële bedrijven. De leveranciers moeten de netkosten op voorhand betalen aan de netbedrijven. Ook de BTW moet voorgeschoten worden. De leveranciers krijgen hiervoor zelf geen uitstel van betaling. Dit geldt evenzeer voor de taksen, heffingen, transportkosten die eveneens moeten betaald worden onafhankelijk of de klant al dan niet de leverancier betaalt.

Voor gezinnen en kleine KMO's bedraagt het energiedeel van de elektriciteitsfactuur ongeveer 30%. De leverancier draagt echter alle risico's op onbetaalde facturen zowel voor het eigen deel als voor het luik vervoer- en transportkosten en allerlei openbare dienstverplichtingen, taksen en heffingen (twee derde van de elektriciteitsfactuur). Voor de aardgasfactuur is de situatie lichtjes anders. De energiecomponent in de aardgasfactuur voor een gezin is ongeveer 50%.

Gezien de moeilijke situatie van kmo's en ook een aantal gezinnen kan verwacht worden dat betalingen uitgesteld worden en het kredietrisico nu sterk zal stijgen. Dit heeft een invloed op het benodigde werkkapitaal van de bedrijven. De voorbije jaren bedroeg het kredietrisico ongeveer 85 miljoen €; We merken dat dit momenteel snel stijgt. We kunnen een stijging met 50 tot 100% verwachten in de komende periode.

De overheden nemen diverse maatregelen om de klanten te beschermen.

- Voorstellen van algemene maatregelen zoals het opschorten van faillissementen zullen het risico op oninbare vorderingen verhogen.
- Sommige van deze maatregelen helpen de leveranciers om het risico op onbetaalde facturen te verlagen. Zo verbetert de recent besliste steun in het Vlaams gewest als bijdrage in de kosten voor verwarming, elektriciteit en water voor tijdelijk werklozen de positie van de klant, en zal deze het risico op wanbetalingen waarschijnlijk verlagen.
- Andere maatregelen waarbij klanten niet afgesloten worden in geval van wanbetaling, het niet plaatsen van budgetmeters en die dus desgevallend blijvende zullen beleverd worden door de commerciële leverancier, e.d...hebben daarentegen een negatieve impact op de leverancier omdat zij dreigen de wanbetalingen te verhogen.

De leveranciers vragen aan de overheden om maatregelen te treffen om de situatie van de leveranciers veilig te stellen en zeker geen bijkomende maatregelen te treffen die de situatie voor de leveranciers nog verergeren. Febeg stelt dan ook voor dat iedereen zijn eigen risico op onbetaalde facturen draagt. De leveranciers dragen het risico voor het luik energie, de netbeheerders dragen het risico op de nettarieven en de overheden het risico op de taksen, heffingen en andere overheidsverplichtingen (bv groenestroomcertificaten).

3. Diensten

Veel leveranciers zijn in het kader van de energietransitie de focus aan het verleggen naar diensten o.a. op vlak van energie-efficiëntie dit zowel voor overheden, voor professionele klanten als voor residentiële klanten. In veel gevallen kunnen de afstandsregels in het kader van de corona-crisis niet gewaarborgd worden waardoor een belangrijk deel van de werknemers in technische werkloosheid is. De vaste kosten blijven echter verder lopen waardoor ook deze activiteiten zwaar verlieslatend zullen zijn dit jaar. Uit de eerste reacties horen we een daling qua activiteit van 50 tot meer dan 80%.

4. Bijkomend werk in de call centra

De vele maatregelen die genomen worden zorgen ook voor onduidelijkheid bij de klanten. Dit blijkt uit de enorme toename aan klantenvragen en dit ondanks de uitvoerige proactieve communicatie over de genomen (overheids-)maatregelen. De toegenomen belasting van de call centra doet de kosten alleen maar verder toenemen.

5. Risico op falingen bij de energieleveranciers

De financiële situatie van de leverancier is allesbehalve rooskleurig. De energieleveranciers hebben het financieel reeds moeilijk. Wij verwijzen naar de analyse van Arthur D. Little (cf. het artikel in de Tijd van 10.3.2020: *'De grote leveranciers in België zitten in slechte papieren. Terwijl ze een felle strijd voeren om klanten bij zich te houden, kampen ze met zware kosten en draaien ze al jaren met verlies²'*). Volgens deze studie daalde de EBIT-marge van de Belgische leveranciers van -1.14% (2015) naar -9,81% (2018). Deze cijfers bevestigen eerdere Febeg analyses.

Er zijn ook energieleveranciers die zelf ook KMO zijn. Elke bijkomende kost dient dan ook te allen tijde vermeden te worden zodat de leveranciers zelf niet in de problemen komen wat een domino-effect zou kunnen hebben in de markt. De voorbije jaren hebben trouwens meerdere leveranciers hun activiteit moeten stopzetten omwille van de slechte economische situatie (cfr. Energy People, Belpower, Energie I&V, natGAS, Anode).

---

² <https://www.tijd.be/ondernemen/milieu-energie/concurrentieslag-duwt-energieleveranciers-in-de-min/10213431.html>